Conclusies van de Advocaat-Generaal

K. ROEMER

29 april 1964

Vertaald uit het Duits

INHOUD

blz.

Inleiding 483

Beoordeling rechtens 484

I — De vordering tot vernietiging van de beschikking 7-63 484

1. Kwalificatie van de beschikking 7-63 484

2. Ontvankelijke middelen 490

3. Subsidiaire overwegingen betreffende de ontvankelijkheid 492

II — Vernietiging van de individuele afrekeningen, vervat in de brieven van 8 april 1963 492

III — Subsidiaire vorderingen 493

IV — Kosten 494

V — Samenvatting en conclusies 495

Mijnheer de President, mijne heren Rechters,

Bij de mondelinge behandeling op 17 april 1964 hebben partijen op verzoek van het Hof hun pleidooien beperkt tot de ontvankelijkheid der beroepen en aanverwante problemen. Ik zal mij daarom in mijn conclusie van heden tot hetzelfde onderwerp beperken.

De feiten die aan de gedingen ten grondslag liggen — voor zover hier van belang — zijn betrekkelijk eenvoudig: In verband met de liquidatie van de schrootvereveningsinstelling, die bij Uw Hof reeds zovele malen aan de orde is gekomen, werd op 3 april 1963 door de Hoge Autoriteit de beschikking 7-63 afgekondigd (Publikatieblad van 6 april 1963, no. 54, blz. 1091). Deze beschikking was bedoeld als een nadere stap op weg naar de eindafrekening van de verevening. Zij bevat, behalve de vaststelling van bepaalde vereveningsprijzen, voornamelijk de tarieven voor de verschillende afrekeningstijdvakken van april 1954 tot maart 1959. Op grond van deze beschikking ontvingen verzoeksters gelijkluidende brieven, gedateerd 8 april 1963, waarin opdracht werd gegeven tot betaling van bepaalde vereveningsbijdragen vóór 31 mei 1963.

Daar de betrokken ondernemingen op verschillende gronden de juistheid van de afrekeningen in twijfel trokken, besloten zij, een gerechtelijke procedure aanhangig te maken. Doel daarvan is:

— vernietiging van de beschikking 7-63;

— vernietiging van de op grond van deze beschikking uitgevoerde berekeningen, vervat in de brieven van 8 april 1963.

Subsidiair vorderen zij:

— verklaring voor recht dat de fouten, die de beschikking 7-63 beoogt te verbeteren, geheel of ten dele dienstfouten zijn in de zin van artikel 40 van het E.G.K.S.-Verdrag;

— veroordeling van de Hoge Autoriteit tot betaling van een redelijke schadevergoeding.

In de zaak 57-63 moet als bijzonderheid worden vermeld, dat de subsidiaire vordering tot schadevergoeding niet is ingediend, doch slechts aangekondigd. In plaats daarvan is in deze zaak echter nog gevorderd verklaring voor recht, dat de berekening van de hoeveelheid schroot waarover verzoekster de heffing moet betalen – welke berekening ten grondslag ligt aan de in de tabellen bij de beschikking 7-63 genoemde totale hoeveelheid – formeel onwettig en feitelijk onjuist is.

De Hoge Autoriteit is van oordeel, dat de beroepen niet-ontvankelijk zijn. Zij stelt, onder meer met een beroep op de arresten in de zaken 23, 24, 28, 52, 53 en 54-63 (gewezen op 5 december 1963), dat de bestreden brieven van 8 april 1963 geen voor beroep vatbare beschikkingen zijn. De beschikking 7-63 daarentegen dient als een algemene beschikking te worden opgevat, die slechts kan worden bestreden met het middel „misbruik van bevoegdheid ten opzichte van verzoeksters", welk middel echter in casu niet zou zijn aangevoerd.

Het voorgaande verklaart het geschil over de ontvankelijkheid van de beroepen, dat ik thans zal gaan bespreken. Ik zal daarbij de volgorde aanhouden waarin de conclusies zijn ingedeeld en derhalve in de eerste plaats de vordering tot nietigverklaring van de beschikking 7-63 aan een onderzoek onderwerpen.

Beoordeling rechtens

I – *DE VORDERING TOT VERNIETIGING VAN DE BESCHIKKING 7-63*

1. Hoe dient de beschikking 7-63 volgens het systeem van het E.G.K.S.-Verdrag te worden gekwalificeerd? Geldt zij als algemene beschikking of is zij een individuele beschikking omdat zij – zoals verzoeksters menen – niets anders is dan de samenvatting van een reeks individuele beschikkingen, die voor alle schrootverbruikende ondernemingen gelden?

Zoals de Hoge Autoriteit stelt, is het kwalificatieprobleem van belang, daar van de beantwoording van deze vraag afhangt, welke middelen tegen de beschikking kunnen worden aangevoerd. Indien

zij als een algemene beschikking wordt opgevat komt namelijk alleen het middel „détournement de pouvoir à leur égard" in aanmerking; alle andere middelen zijn alleen ontvankelijk, wanneer het een individuele beschikking betreft.

Ik heb mij met deze vraag reeds eenmaal beziggehouden, namelijk in de zaken 53 en 54-63. Destijds kwam ik tot de conclusie, dat de beschikking 7-63 als een algemene beschikking moet worden beschouwd, daar zij slechts ten doel heeft, de definitieve opstelling der afzonderlijke afrekeningen voor de verschillende ondernemingen van een grondslag te voorzien. Ik zal thans echter niet volstaan met naar mijn vroegere uiteenzettingen te verwijzen, die overigens in het arrest van het Hof niet zijn terug te vinden (terzijde moge worden opgemerkt, dat daarbij slechts is beslist, dat de beschikking 7-63 verzoeksters niet individueel betreft). Immers de vraag betreffende de kwalificatie van de beschikking 7-63 is in dit geding veel uitvoeriger en – dit worde terstond toegegeven – met aanvoering van sterke argumenten behandeld, die ongetwijfeld voor een diepgaande bespreking in aanmerking komen. Of zulks tot een herziening van mijn vroeger oordeel dient te leiden, zal in het hierna volgende blijken.

De opvatting van verzoeksters komt voornamelijk hierop neer, dat een algemene beschikking een normatief karakter behoort te dragen, dus als een rechtsregel in materiële zin gericht moet zijn op de abstracte ordening van gevallen, die zich in de toekomst kunnen voordoen. De beschikking 7-63 wijkt van dit schema af. Zij is uitsluitend bestemd voor het regelen van gevallen, die zich in de vorm van schrootaankopen in het verleden hebben afgespeeld en heeft dus een soortgelijk doel als een besluit tot ontbinding van een vennootschap (waarbij verzoeksters niet nalaten te wijzen op de oorsprong van de vereveningsinstelling, die aanvankelijk de vorm had van een Belgische handelsvennootschap). Toepassing van de beschikking 7-63 op een individueel geval staat gelijk met het uitvoeren van een eenvoudige berekening; haar structuur laat geen ruimte voor uitvoeringsmaatregelen, die vrucht zijn van juridisch denken, daar zij de rechtspositie van elk der schrootverbruikende ondernemingen reeds rechtstreeks bepaalt. Dit verklaart het korte tijdsverloop tussen de uitvaardiging van

de beschikking en de betekening van de brieven van 8 april 1963, waaruit kan worden afgeleid, dat de beschikking reeds vóór haar afkondiging werd toegepast, zodat de toepassing niet op de toekomst is gericht.

Wat te denken van dit betoog? In de eerste plaats in het ongetwijfeld juist, dat rechtsregels, handelingen van normatieve aard, als algemene beschikkingen in de zin van het Verdrag moeten worden beschouwd. De rechtspraak van het Hof bevat hiervan een hele reeks voorbeelden(1). Evenzeer staat het mijns inziens vast, dat de beschikking 7-63 geen rechtsregel in eigenlijke zin is volgens de definitie van verzoeksters, juist omdat zij de ordening van feitelijke gevallen in het verleden betreft, welker aantal bepaalbaar is, en niet — zoals dikwijls het geval is met rechtsregels, die terugwerkende kracht hebben — daarnaast betekenis voor de toekomst heeft, dat wil zeggen voor gevallen, die zich mogelijkerwijs in de toekomst kunnen voordoen. In zoverre is er inderdaad geen bezwaar tegen, bij het in ogenschouw nemen van de beschikking 7-63 aan het begrip algemene beschikking (Allgemeinverfügung) uit het Duitse administratiefrecht te denken, derhalve aan een rechtshandeling, die met een administratieve beschikking wordt gelijkgesteld, omdat zij uitsluitend ten doel heeft een vaststaand aantal gevallen in het verleden te regelen (vgl. Forsthoff, Lehrbuch des Verwaltungsrechtes, deel I, 8e druk, blz. 184).

Het lijkt mij intussen niet juist, uit deze eerste indruk definitieve conclusies te trekken voor de beoordeling van het onderhavige geval. Verzoeksters dwalen mijns inziens namelijk in zoverre, dat zij de functie van de beschikking 7-63 niet juist zien. De beschikking 7-63 heeft inderdaad niet ten doel, de rechtspositie van elk der schrootverbruikende ondernemingen rechtstreeks en definitief te regelen. Een dergelijke uitbreiding van het besluit tot ontbinding is weliswaar denkbaar, dat wil zeggen de Hoge Autoriteit zou in een enkele beschikking, die dan overeen zou komen met een ontbindingsbesluit in de zin van het handelsrecht, de gehele verevening met de debet- en creditposten van elk der ondernemingen kunnen regelen. Evenwel blijkt niet alleen

(1) Zaken 8-55, Jur. II, blz. 235; 13-57, Jur. IV, blz. 306; 36 tot 38, 40 en 41-58, Jur. V, blz. 380.

uit de stellingen van de Hoge Autoriteit, doch ook uit de bestreden beschikkingen zelf, dat dit stadium van de liquidatie nog niet is bereikt. De Hoge Autoriteit heeft verklaard, dat zij geen nauwkeurig overzicht heeft van alle vereveningsgevallen en dat in het bijzonder nog niet definitief vaststaat, welke ondernemingen en welke hoeveelheden schroot hierbij betrokken zijn. Zoals wij weten bestaat in een aantal gevallen geschil over de vraag of schroot van een bepaalde herkomst aan de verevening behoort te worden onderworpen; bovendien wordt getwist over de juistheid van het opgegeven schrootverbruik. Daarom was de beschikking 7-63 slechts een stap op weg naar de eindafrekening. Tot dit doel moest de Hoge Autoriteit uitgaan van de bekende, gedeeltelijk nog omstreden gegevens en althans een voorlopig tarief vaststellen, dat van nu aan bij de afrekening zou worden toegepast. Dit verklaart de tabellen, die als aanhangsel bij de beschikking 7-63 behoren. Het ware echter onjuist, daaruit af te leiden dat het de bedoeling was, over de belastbare hoeveelheden schroot in de beschikking zelf definitief uitspraak te doen. Het lag in tegendeel in de bedoeling van de Hoge Autoriteit, dat geschilpunten bij de toepassing van de beschikking 7-63 langs administratieve weg zouden worden opgeruimd. De brieven van 8 april 1963 vormden een eerste stap in de richting van een administratieve procedure. In de loop van deze procedure kan blijken — hiertoe zouden bekende voorbeelden zijn aan te halen — dat de Hoge Autoriteit de in de brieven van 8 april 1963 berekende bedragen niet handhaaft, omdat zij zich door de bezwaren van de betrokken ondernemingen laat overtuigen. Wil, bij het indienen van bezwaren door de belanghebbenden, over de toepassing van de beschikking 7-63 bindend worden beslist, dan is daartoe in ieder geval een voor tenuitvoerlegging vatbare individuele beschikking nodig, die door het college van de Hoge Autoriteit dient te worden genomen en niet — zoals in het geval van de brieven van 8 april 1963 is geschied — door een van haar ondergeschikte instanties. Dat deze gang van zaken niet slechts de bedoeling van de Hoge Autoriteit weergeeft, doch op een tevoren vastgestelde objectieve regeling berust, blijkt uit verschillende uitlatingen van de Hoge Autoriteit. Artikel 5 van de beschikking 7-63 bewijst, dat de grondslag voor de te betalen bijdragen in deze beschikking nog niet bindend is vastgelegd, daar dit artikel anders niet als volgt zou kunnen luiden: „De grondslag der bijdragen wordt vast-

gesteld op grond van de opgaven van elke betrokken onderneming, en wordt herzien naargelang de verwerking van de resultaten van de controlewerkzaamheden". Ook uit de brieven van 8 april 1963 met de daaraan toegevoegde verklarende nota's blijkt, dat deze niet een bindende uitlating van de Hoge Autoriteit over de grondslag van de heffing en het op basis daarvan te betalen bedrag inhouden, doch slechts ten doel hebben een contradictoire administratieve procedure in te leiden.

Daaruit volgt — en dat is van groot belang — dat de opvatting van verzoeksters omtrent de functie van de beschikking 7-63, op grond waarvan in beginsel zou kunnen worden aangenomen dat hier sprake is van een Allgemeinverfügung (zie boven), aanzienlijk behoort te worden gecorrigeerd. De eindconclusie is, dat de beschikking 7-63 weliswaar evenals een Allgemeinverfügung alleen op het verleden is gericht, doch ten opzichte van gevallen in het verleden niet meer doet, dan dat zij een voor alle schrootverbruikende ondernemingen gelijkelijk geldend tarief vaststelt, terwijl alle verdere juridische kwesties betreffende de positie der schrootverbruikende ondernemingen op deze grondslag in uitvoeringsbeschikkingen dienen te worden geregeld, welke ongetwijfeld van individuele aard zullen zijn.

Onder deze omstandigheden hebben wij ons de vraag te stellen, of in wezen aan de beschikking 7-63 een algemeen karakter alleen daarom kan worden ontzegd omdat zij geen zuivere rechtsnorm is, of dat zij, op grond van de praktische rol die zij bij de liquidatie van de schrootverevening vervult, toch met een wettelijke regeling kan worden gelijkgesteld.

Een logisch antwoord op deze vraag is slechts mogelijk, wanneer wij nagaan, welke betekenis in het stelsel van rechtsbescherming, dat in het Verdrag is neergelegd, toekomt aan het onderscheid tussen algemene en individuele beschikkingen. Van dit standpunt bezien is mijns inziens niet bewezen, dat algemene beschikkingen alleen in normatieve rechtsregels worden aangetroffen. Ik mag hier herinneren aan de uiteenzettingen, die mijn ambtgenoot Lagrange en ik bij de beoordeling van de eerste rechtszaken op het gebied van de E.G.K.S. hebben

gewijd aan de definitie van algemene beschikkingen. Lagrange (1) heeft er destijds terecht op gewezen, dat „aan artikel 33 (E.G.K.S.-Verdrag) een interpretatie (moet) worden gegeven, welke in hoofdzaak gebaseerd is op het begrip belang". Uit het Duitse administratiefrecht, waar de genoemde moeilijkheden bij het maken van onderscheid ook niet onbekend zijn, mag ik in dit verband de mening van Forsthoff aanhalen, dat in geval van twijfel bij de kwalificatie van het rechtskarakter van een bestreden beschikking een richtsnoer kan worden gevonden in de eisen, die de rechtsbescherming stelt. Volgens Forsthoff moet er op worden gelet, of een beschikking reeds op zichzelf in de rechten van de enkeling ingrijpt, of dat deze ingreep eerst bij de op grond van de bestreden beschikking te nemen uitvoeringsmaatregel is te verwachten (Forsthoff, op. cit., blz. 187).

Past men deze gedachten toe op het E.G.K.S.-Verdrag, dan lijkt mij dat het volgende standpunt moet worden ingenomen: de ondernemingen van de E.G.K.S. kunnen niet rechtstreeks beroep instellen tegen een beschikking, die een groot aantal ondernemingen op gelijke wijze betreft. Beslissend is daarbij niet, of deze beschikking een rechtsnorm is in de volle zin des woords, wanneer vaststaat, dat zij geen andere inhoud heeft dan de regeling van kwesties welke voor alle ondernemingen van belang zijn – dus zonder dat met de eigenaardigheden der afzonderlijke ondernemingen rekening wordt gehouden – en dat kennelijk de bedoeling is, dat zij door middel van individuele beschikkingen op de verschillende ondernemingen afzonderlijk zal worden toegepast. Ik acht een dergelijke interpretatie verdedigbaar, aangezien zij volkomen in overeenstemming is met de eisen die het Verdrag inzake rechtsbescherming stelt, ook al wordt het, zuiver theoretisch gezien, moeilijker de grens te trekken tussen algemene en individuele beschikkingen. Met name behoeft niet te worden gevreesd dat de individuele rechtsbescherming tekort zal komen, daar alle geschilpunten, met inbegrip van die, welke rechtstreeks uit de algemene beschikking voortvloeien (via de exceptie van onwettigheid), volledig aan de orde kunnen worden gesteld zodra de uitvoeringsbeschikkingen afkomen.

(1) Zaak 8-55, Jur. II, blz. 263.

Ik blijf derhalve bij mijn vroegere opvatting, dat de beschikking 7-63 een algemene beschikking is en slechts met inachtneming van de in artikel 33 van het Verdrag gemaakte beperking kan worden bestreden.

2. Dit betekent, gelijk bekend, dat uitsluitend het middel „détournement de pouvoir à leur égard" kan worden aangevoerd.

Inderdaad beroepen verzoeksters er zich op, dat de Hoge Autoriteit zich schuldig heeft gemaakt aan „détournement de pouvoir à leur égard". Doch daardoor alleen wordt — gelijk wij weten — nog niet voldaan aan de volgens het Verdrag te stellen eisen.

In de eerste plaats gaan verzoeksters namelijk uit van een begrip misbruik van bevoegdheid, dat niet in overeenstemming is met de door het Hof gegeven definitie van misbruik van bevoegdheid en „détournement de pouvoir à leur égard". Hoewel het Hof in een ook thans nog van kracht zijnde definitie reeds in de zaak 8-55 (Jur., Deel II, blz. 237) heeft beslist, dat slechts dan sprake is van „détournement de pouvoir à leur égard", wanneer „een onderneming . . . zelve het voorwerp is van of althans aanwijsbaar (wordt) getroffen door de beweerde détournement de pouvoir", wensen verzoeksters elk gebrek als détournement de pouvoir te beschouwen, dat de wettigheid van een discretionaire beschikking beïnvloedt en daarvan — bewust of onbewust — een andere beschikking maakt, dan in de voorstelling van de wetgever de bedoeling is. Dit kan niet juist zijn, omdat het daardoor onmogelijk zou worden, de begrippen détournement de pouvoir en schending van het Verdrag ten opzichte van elkaar af te bakenen en omdat bovendien het begrip „détournement de pouvoir à leur égard" zijn zelfstandige inhoud, die het van het gewone begrip détournement de pouvoir onderscheidt, zou verliezen.

In de tweede plaats dienen wij ons de vraag te stellen, of verzoeksters in het verzoekschrift meer doen dan het middel formeel op te werpen. Het Hof heeft immers reeds herhaalde malen beslist, dat bij het instellen van beroep tegen algemene beschikkingen voor de ontvankelijkheid is vereist, dat de gestelde détournement de pouvoir

door de justitiabele aannemelijk wordt gemaakt, zulks met vermelding der gronden waaruit de beweerde schending van zijn bijzondere belangen voortvloeit (zaak 9-55, Deel II, blz. 375). Ook in dit opzicht voldoen de beroepschriften mijns inziens niet aan de eisen. In hoofdzaak is aangevoerd, dat de beschikking 7-63 onvoldoende is gemotiveerd (dit wordt als een aanwijzing voor détournement de pouvoir beschouwd), dat zij de Verdragsvoorschriften betreffende de publikatie van prijslijsten verstoort en dat zij negatieve gevolgen heeft voor de concurrentiepositie der ondernemingen die er geen rekening mee behoefden te houden dat, lang nadat de liquidatie van de vereevening een aanvang had genomen, nog structurele vernieuwingen zouden worden ingevoerd. Enkele (niet alle) verzoekschriften (namelijk niet in de zaken 55 en 63-63) vermelden bovendien nog gedetailleerde gegevens over de feitelijke gevolgen van de toegepaste methode ter vaststelling van het schrootverbruik (aan de hand van gegevens over het stroomverbruik) voor de positie van verzoeksters. Verzoeksters willen daarmee bewijzen, dat de Hoge Autoriteit hun schrootverbruik te hoog heeft aangeslagen, of wel dat het schrootverbruik van bepaalde ondernemingen nog niet met zekerheid vaststaat. Al deze opmerkingen leveren echter geen motivering voor het middel „détournement de pouvoir à leur égard" (indien dit op de juiste wijze wordt opgevat), doch kunnen ten hoogste dienen ter motivering van andere middelen (schending van wezenlijke vormvoorschriften, schending van het Verdrag). Zij zijn met name niet ter zake dienend, voor zover zij betrekking hebben op de grondslag van de heffing, daar de beschikking 7-63 geen enkele definitieve en bindende bepaling hieromtrent bevat. Bepaalde gegevens over het schrootverbruik dienen in de beschikking 7-63 uitsluitend als hulpmiddel voor de vaststelling van het voorlopige tarief. Had de Hoge Autoriteit daarbij door het in aanmerking nemen van niet belastbare hoeveelheden een vergissing gemaakt, dan zouden verzoeksters hierdoor uiteindelijk niet worden benadeeld, daar de hoogte van het tarief omgekeerd evenredig is met het schrootverbruik, dat volgens de Hoge Autoriteit voor de heffing in aanmerking komt.

Daar wij derhalve niet kunnen constateren dat het middel détournement de pouvoir op rechtens relevante wijze is aangevoerd, moet dit buiten behandeling blijven. Uit processueel oogpunt heeft dit mijns

inziens tot gevolg, dat het beroep, voor zover gericht tegen de beschikking 7-63, niet moet worden verworpen, doch niet-ontvankelijk verklaard, daar deze kwestie naar behoorlijke rechtsopvatting tot het gebied van de ontvankelijkheid behoort.

3. Slechts volledigheidshalve moge ik opmerken dat, ook indien bij de kwalificatie van de beschikking 7-63 mijn voorstel niet zou worden gevolgd, het resultaat gelijk zou zijn. Volgens de structuur van deze beschikking staat namelijk in elk geval vast, dat zij niet beoogt de rechtspositie van elk van de schrootverbruikende ondernemingen rechtstreeks en definitief te regelen. Zij heeft geen ander doel, dan een algemeen geldig tarief vast te stellen. Met name wordt de bepaling van de heffingsgrondslag overgelaten aan de administratieve procedure die op de beschikking volgt. Deze is ingeleid door de brieven van 8 april 1963 en kan door een individuele, voor tenuitvoerlegging vatbare beschikking worden besloten, indien de Hoge Autoriteit en de betrokken ondernemingen het over eventuele geschilpunten niet eens zouden worden. Zou in andere zin worden beslist, zodat reeds na de afkondiging van de beschikking 7-63 een proces zou kunnen worden gevoerd over de opgeworpen strijdvragen, dan zou het gedaan zijn met het nuttige effect van de administratieve procedure, die mijns inziens een buitengewoon waardevolle instelling is. Uit een oogpunt van rechtsbescherming hebben de afzonderlijke ondernemingen dus niet voldoende belang bij het instellen van een vordering tegen de beschikking 7-63. Ook dit moet tot niet-ontvankelijkheid der beroepen leiden.

II — *VERNIETIGING VAN DE INDIVIDUELE AFREKENINGEN, VERVAT IN DE BRIEVEN VAN 8 APRIL 1963*

Met betrekking tot het tweede onderdeel van de conclusies — vernietiging van de brieven van 8 april 1963 — geven verzoeksters zelf toe, dat deze brieven niet de kenmerken vertonen van een beschikking, die volgens artikel 33 van het Verdrag zelfstandig kan worden aangevochten. Zij achten de brieven echter aantastbaar als uitvoeringsbepalingen van de beschikking 7-63, daar zij naar hun mening tot taak hebben, individuele beschikkingen, die — samen met andere — stilzwijgend reeds in de beschikking 7-63 zijn vervat, bekend te maken en nader uit te werken.

In verband met het voorgaande behoeft niet meer te worden ingegaan op het probleem van de kwalificatie van deze brieven, welke vraag in de zaken 23, 24, 28, 52, 53 en 54-63 uitvoerig is behandeld. In de arresten van het Hof, die in dit opzicht mijn conclusie volgen en waarvan de inhoud intussen niet door andere argumenten is aangetast, is beslist, dat de brieven niet als aantastbare beschikkingen kunnen worden beschouwd, met name niet omdat zij niet afkomstig zijn van het college van de Hoge Autoriteit.

Hiermede is echter in beginsel ook reeds een oordeel geveld over de variant van het beroep tot nietigverklaring, die in de onderhavige zaken is aangevoerd. Bij de bespreking van de beschikking 7-63 is gebleken, dat het niet in de bedoeling van de Hoge Autoriteit lag, reeds in deze beschikking de rechtspositie van elke afzonderlijke onderneming definitief en bindend te regelen. De beschikking 7-63 diende slechts door middel van het vaststellen van tarieven de grondslag te leggen voor de daaropvolgende afrekeningen, waarover eerst langs administratieve weg zou worden gestreden, alvorens bindende individuele beschikkingen zouden worden afgekondigd. Er kan dan ook geen sprake van zijn, dat de beschikking 7-63 reeds alle individuele beschikkingen voor de verschillende schrootverbruikende ondernemingen bevat. Daarmede staat echter vast, dat de brieven van 8 april 1963 niet kunnen worden beschouwd als de bekendmaking van individuële beschikkingen, die samen met de beschikking 7-63 in een procedure voor het Hof zouden kunnen worden bestreden. Ook dit tweede onderdeel der conclusies moet derhalve niet-ontvankelijk worden verklaard.

III – *SUBSIDIAIRE VORDERINGEN*

De subsidiaire conclusies, waarbij wordt gevorderd verklaring voor recht dat de Hoge Autoriteit zich heeft schuldig gemaakt aan dienstfouten, alsmede veroordeling van de Hoge Autoriteit tot betaling van een redelijke schadevergoeding, moeten, gezien de inhoud der verzoekschriften in hun geheel, mijns inziens zo worden verstaan, dat zij slechts zijn ingediend voor zover het Hof de beschikking 7-63 wettig acht en derhalve over de primaire conclusies beslist (vgl. de verzoekschriften: „Mocht het Hof toch tot de conclusie komen dat de beschik-

king 7-63 wettig is, dan dient echter subsidiair de vraag te worden gesteld, of deze fouten niet moeten worden beschouwd als dienstfouten, waarvoor schadevergoeding verschuldigd is"). Inderdaad hebben verzoeksters slechts dan belang bij schadevergoeding, indien de primair bestreden beschikkingen niet zelf komen te vervallen.

Daar echter de door verzoeksters gestelde voorwaarden niet zijn ingetreden (daar over de zaak ten gronde voorlopig geen uitspraak kan worden gedaan), behoeft op de inhoud der subsidiaire conclusies verder niet te worden ingegaan. Onder deze omstandigheden is mijns inziens zelfs niet nodig, dat in het dictum van het arrest uitdrukkelijk te vermelden en af te wijzen.

IV – *KOSTEN*

Ook in de onderhavige gedingen hebben verzoeksters gevorderd dat, voor het geval de beroepen worden verworpen, de Hoge Autoriteit althans in de proceskosten zal worden veroordeeld, daar zij door de wijze waarop de bestreden beschikkingen zijn ingekleed aanleiding heeft gegeven tot het instellen van beroep.

Deze vordering kan in beginsel ongetwijfeld worden toegewezen op dezelfde voet als in de zaken 53 en 54-63 is geschied. Ook hier moet worden erkend, dat de Hoge Autoriteit door de inhoud van de brieven van 8 april 1963 de indruk heeft doen ontstaan, dat het hier bindende, voor beroep vatbare beschikkingen gold. Voor zover het beroep tegen de beschikking 7-63 is gericht, kan worden toegegeven dat verzoeksters sterke argumenten hebben aangevoerd voor hun stelling dat hier sprake is van een individuele beschikking, welke opvatting als een „bijzondere reden" in de zin van artikel 69, paragraaf 3, van het Reglement voor de procesvoering te hunnen gunste kan worden uitgelegd. Bovendien is niet te ontkennen, dat de Hoge Autoriteit ook in de redactie van de beschikking 7-63, met name van artikel 6, er toe heeft bijgedragen bij verzoeksters de verkeerde indruk te doen ontstaan, dat deze beschikking als een individuele beschikking kon worden bestreden.

In het onderhavige geval dient echter te worden bedacht, dat tijdens het schriftelijke gedeelte van het proces, en wel na de indiening van de laatste conclusie van verzoeksters (18 oktober 1963), bij arrest van het Hof van 5 december 1963 in de genoemde, verwante zaken 23, 24, 28, 52, 53 en 54-63 een beslissing is genomen betreffende het beroepsrecht. Na dit tijdstip betekende voortzetting van het proces van verzoeksters, dat was gericht op vernietiging van de brieven van 8 april 1963 en van de beschikking 7-63, dat er geen noemenswaardige kans op succes meer bestond. Uit de omstandigheid dat verzoeksters hun proces op dat tijdstip niet hebben opgegeven zou daarom redelijkerwijs de conclusie kunnen worden getrokken dat een groter gedeelte van de kosten te hunnen laste moet worden gebracht dan met verzoeksters in de zaken 23, 24, 28, 52, 53 en 54-63 het geval was, bij voorbeeld dat de proceskosten volledig worden gecompenseerd.

V – *CONCLUSIE*

Resumerend concludeer ik tot niet-ontvankelijkverklaring van de beroepen en tot compensatie van de kosten in dier voege, dat iedere partij haar eigen kosten draagt.